

ĐÁNH GIÁ VÀ NHÌN NHẬN KHU VỰC KINH TẾ TƯ NHÂN TRÊN ĐỊA BÀN TP. HCM

TRINH KIM ANH

Phòng công nghiệp và thương mại VN tại TP.HCM

Nền kinh tế Việt Nam trong năm qua đã chứng kiến một sự gia tăng về số lượng và kết quả kinh tế của khu vực kinh tế tư nhân. Đây là khu vực hiện đang là triển vọng cho việc phát triển nền kinh tế Việt Nam, triển vọng trong huy động vốn đầu tư trong nước vào các ngành sản xuất kinh doanh. Đến cuối năm 1993, có 1.311 cơ sở doanh nghiệp tư nhân được cấp giấy phép hoạt động, với tổng số vốn đăng ký là 621 tỷ đồng. Do vậy, vốn bình quân của mỗi doanh nghiệp là 473 triệu đồng. Ngành công nghiệp chiếm 308 đơn vị, với tổng vốn đăng ký là 205 tỷ đồng, ngành xây dựng là 118 đơn vị với tổng vốn là 86 tỷ đồng; ngành thương mại và dịch vụ là 796 đơn vị, tổng vốn là 279 tỷ. Với các số thống kê trên cho thấy cứ mỗi tháng có thêm 130 đơn vị doanh nghiệp tư nhân đăng ký hoạt động trên toàn địa bàn TP.HCM (năm 1992, con số này chỉ là 61). Một điểm đáng lưu ý là số vốn bình quân của mỗi doanh nghiệp giảm đi gần 1/2 lần, đặc biệt các ngành thương mại, dịch vụ giảm từ 30 - 40% vốn bình quân. Nhưng theo các nhà quan sát thì dấu hiệu này chẳng đáng lo ngại, có thể chỉ do số lượng doanh nghiệp loại này tăng nhanh hơn loại công ty TNHH và công ty cổ phần. Phần lớn các doanh nghiệp tư nhân có địa chỉ tại khu quận 1, 3 và 5. Riêng Quận 5 đã chiếm 47,5% số doanh nghiệp loại này trong Thành phố. Như vậy cho đến giờ phút này, sau 3 năm ra đời Luật công ty và Luật doanh nghiệp tư nhân, tổng số doanh nghiệp tư nhân đã lên đến 2074, tổng vốn đăng ký từ đầu đến cuối là 1.453 tỷ đồng với vốn bình quân là 700 triệu đồng.

Khu vực tư nhân góp phần đáng kể vào sự thay đổi kinh tế của TP.HCM. Năm nay, số lao động trong khu vực này tăng 11,8% trong khi số lao động của các công ty quốc doanh giảm từ 5 - 6%. Khu vực doanh nghiệp tư nhân có ưu điểm là có thể "tiêu thụ" nhiều loại lao động khác nhau, đặc biệt là loại lao động phổ thông bán lành nghề từ các quận huyện của Thành phố. Dự báo năm sau số lao động ở các cơ sở tư nhân sẽ tăng nhanh do hầu hết các doanh nghiệp này đang đầu tư "nội bộ" khá rầm rộ, bình quân vốn lưu động mỗi doanh nghiệp đã là 2,7 tỷ đồng (ngang ngửa vốn lưu động của

một công ty quốc doanh cấp quận, huyện). Riêng ngành thương mại của TP.HCM khu vực tư nhân tăng tỷ trọng trên thị trường trong khi các doanh nghiệp quốc doanh đang thu hẹp thị phần. Tổng mức bán lẻ của khu vực tư nhân chiếm đến 73,8% tổng mức bán lẻ của Thành phố. Tổng mức bán sỉ chiếm 39,5% toàn Thành phố vào năm nay. Trong khi năm 1991 và 1992, tổng mức bán sỉ của khu vực tư nhân chỉ chiếm 29,6% và 32,6%, và tổng mức bán lẻ vào hai năm trước 58% và 63%. Bên cạnh đó, giới doanh nghiệp tư nhân có nguồn lực sản xuất lớn đưa vào ngành công nghiệp ngày càng nhiều. Đây là khu vực kinh tế luôn luôn phải đối đầu với sự cạnh tranh của các hàng hóa ngoại nhập và nhập tiểu ngạch. Năm nay, tổng trị giá sản phẩm công nghiệp của các doanh nghiệp tư nhân và TNHH là 1.881 tỷ đồng, tăng đáng kể là 120,4% so với cùng kỳ năm trước (trong khi đó con số này ở khu vực quốc doanh chỉ tăng 107%). Kết quả trên của khu vực kinh tế tư nhân đã góp phần đưa tổng giá trị sản phẩm công nghiệp của Thành phố lên cao, chiếm 32% cả nước. Theo Tổng cục thống kê, đến nay đã có 22.769 cơ sở sản xuất công nghiệp tư nhân và ngoài quốc doanh, trong đó cơ sở sản xuất tư nhân là 21.649, với tổng số lao động là 153.567 người chiếm 52,3% tổng số lao động ngành công nghiệp trên toàn địa bàn. Doanh thu tiêu thụ của khu vực này trong công nghiệp năm nay là 5558,5 triệu đồng, tăng 26,7% so với cùng kỳ năm trước. Một số đơn vị có quy mô sản xuất lớn, công nghệ hiện đại, đầu tư cao và sản phẩm có thể cạnh tranh trên thị trường thế giới.

Điều đó cho thấy sự tăng trưởng đáng khích lệ của khu vực này. Kinh tế thị trường, luật pháp ban hành, Nhà nước khuyến khích và ưu đãi, là nền tảng cho sự phát triển và tăng trọng của khối doanh nghiệp tư nhân. Hiện tại đầu tư trong nước đang là chính sách được chính phủ ủng hộ, khu vực tư nhân càng có nhiều động lực để đầu tư sản xuất kinh doanh và huy động số vốn nhân rồi từ dân chúng. Một điều rất bảo đảm là khu vực này sẽ tăng nhanh trong thời gian tới, sau khi có Luật đầu tư trong nước ra đời. Hơn nữa, cách suy nghĩ như xưa là doanh

ng nghiệp nào có sự bảo trợ và cung cấp vốn của Nhà nước thì mới phát đạt, là sai lầm. Một thời gian cải tổ và mở cửa đã qua cho thấy mọi dự đoán đều phiến diện. Không thể đánh giá chung chung về tầm vóc mà phải phân tích từng yếu tố vĩ mô và vi mô tác động đến từng loại doanh nghiệp. Cần có một đánh giá đúng đắn và khuyến khích khu vực kinh tế tư nhân phát triển. Về mặt kinh tế vĩ mô và quản trị học mà nói, khu vực kinh tế tư nhân đang và sẽ phát triển do những cơ sở sau đây; theo ông Nguyễn Cương, phó giám đốc Sở thương mại TP.HCM; *thứ nhất*: Các doanh nghiệp tư nhân đa số đề cao tính tiết kiệm và tính sinh lợi của đồng vốn dù lớn dù nhỏ; *thứ hai*, kiểm soát được tài chính và hoạt động của doanh nghiệp dễ dàng do đa số họ là các doanh nghiệp nhỏ và vừa; *thứ ba* họ có cái nhìn nhạy bén và đầy kinh nghiệm về thị trường, thời vụ và các kinh nghiệm này đã hình thành từ lâu. Một số lớn các nhân viên tiếp thị của các doanh nghiệp tư nhân có kinh nghiệm và tháo vát hơn hẳn các nhân viên tiếp thị ở các doanh nghiệp quốc doanh trước đây; *thứ tư*, tỷ số vốn vay trên vốn tự có của các doanh nghiệp tư nhân hầu như không đáng kể, chẳng hạn công ty tư nhân Quỳnh Như có vốn đăng ký lớn nhất Thành phố là 108 tỷ nhưng tỷ lệ vốn vay chịu lãi chỉ vào khoảng vài ba tỷ đồng; *thứ năm*; nguồn lao động của toàn xã hội dành cho khu vực doanh nghiệp tư nhân sản xuất rất nhiều và ở nhiều cấp khác nhau. Các thành phần lao động càng ngày càng được sử dụng nhiều, thu nhập quốc dân tăng, đời sống xã hội tăng và sức mua trên thị trường cũng tăng theo. Doanh nghiệp tư nhân phát triển sẽ lấp được các lỗ hổng các ngành nghề thiếu số, mật độ các doanh nghiệp này tăng sẽ tăng thêm sự nhạy bén, linh hoạt của thị trường hàng hóa giúp điều chỉnh giá cả, cung cầu nhanh chóng, thậm chí tại các khu vực nhỏ bé và xa xôi, tất yếu sẽ tạo sự ổn định trong thương mại và kinh tế. Khối doanh nghiệp tư nhân sẽ giải quyết nhiều vấn đề như quan hệ, lao động, quan hệ nghề nghiệp và trình độ, phân phối các cơ hội thích hợp cho các thành phần lao động... tích cực cũng như bất kỳ loại hình doanh nghiệp nào trong một kinh tế của một nước ♣